

Edito

Goed bestuur of de depolitisering van de politiek

Jef Peeters

2

Voor het succes bij de voorbije gemeenteraadsverkiezingen van een aantal uit-tredende meerderheden werd regelmatig 'goed bestuur' als verklaring naar voren geschoven. En we merken ook dat sommige politieke partijen dat meer algemeen als waarmerk voor hun politieke kwaliteit aangeven. Nu zal ik de laatste zijn om te beweren dat goed bestuur niet belangrijk is. Wanneer de doelstellingen voor een maatschappelijke organisatie gegeven zijn, komt het er inderdaad op aan goed te besturen. Maar is dat de kern van politiek? Is het in onze huidige samenleving zo duidelijk wat 'goed' is? Is het fundamentele debat daarover niet politiek bij uitstek? En waar wordt dat nog gevoerd? Waar partijen elkaar proberen te verdringen in het midden van de samenleving daar kan van fundamenteel debat weinig sprake zijn. Het komt er dan eerder op aan de grote middengroep van kiezers te behagen. 'Goed bestuur' betekent dan eigenlijk dat men impliciet aansluiting zoekt bij de grootste algemene deler van de doelstellingen en belangen van die middengroep zonder hem al te zeer lastig te vallen met moeilijke maatschappelijke discussies en bijhorende keuzes. Ik neem stedelijk beleid als voorbeeld. Citymarketing is goed voor de middenstand én voor de stadskas, en ook de modale gebruiker vindt het best dat de binnensteden worden 'opgekuist'; nog wat bomen en ander groen erbij, een speelpleintje hier en een bankje daar; en laten we wat ruimte maken voor de (winkelende) voetganger en de fietser, zonder die dominante automobilist al te zeer voor het hoofd te stoten... Kijk het gaat goed met de stad! Iedereen tevreden? Wellicht niet voor wie fundamentele keuzes van wezenlijk belang zijn. Op basis van een vage impliciete consensus is het onmogelijk een uitgesproken sociaal stedelijk beleid te voeren. Daar hebben we in vorig nummer van *Oikos* op gefocust. Maar ook ecologische prioriteiten kunnen zo moeilijk gesteld en met de bevolking gecommuniceerd worden. Zonder inhoudelijke 'politieke' definiëring is 'goed bestuur' nietszeggend. Bovendien levert de politiek zichzelf op die manier uit aan mediatisering. In de grootste gemene deler die moet beantwoorden aan de belangen van de grootste groep kiezers wordt politiek tot een consumptiegoed. Welke diensten wil ik terug in ruil voor mijn belastinggeld? En als burgerconsument wil ik daar zelf ook liefst niet te veel moeite voor doen. 'Goed bestuur' moet dan vooral goed ogen. Daarbij wordt de burger eerder aangesproken in zijn verlangens en wensen, dan in zijn politieke verantwoordelijkheid.

Politiek-filosofisch gezien is aandacht vragen voor het onderscheid tussen politiek en beleid als het intrappen van een open deur. Toch moet het blijkbaar telkens opnieuw gebeuren. Op de achtergrond speelt zeker een vrij verspreide opvatting

over de 'maakbaarheid' van de samenleving en over politiek als het 'oplossen' van problemen. Terwijl politiek allereerst draait om maatschappelijke keuzes, want we kunnen niet alles tegelijkertijd (willen). Welke richting willen we met onze samenleving uit? Dat vraagt om openbaar ethisch debat. Bijvoorbeeld. Het budget voor volksgezondheid is niet eindeloos. Welke keuzes maken we hier? Het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen zal invloed hebben op onze levensstijl. Hoe gaan we dat maatschappelijk aansturen met een rechtvaardige verdeling van de lasten? Deze voorbeelden volstaan om duidelijk te maken dat politieke kwaliteit niet zomaar gelijk te stellen is met 'goed bestuur'. Dat zou immers betekenen dat de belangrijke maatschappelijke keuzes reeds gemaakt zijn, en enkel nog goed uitgevoerd moeten worden. Niets is minder waar natuurlijk: dergelijke keuzes moeten telkens opnieuw gemaakt, en dus bediscussieerd worden. Het kwalijke is daarom ook dat 'goed bestuur' een soort maatschappelijke neutraliteit suggereert. Feitelijk betekent het een bevestiging van de heersende maatschappelijke verhoudingen. 'Goed bestuur' is dan ideologie in zijn negatieve betekenis.

Ik wil daarom pleiten voor meer politieke duidelijkheid. Waar staan partijen voor? Het samendrommen in het maatschappelijke centrum is daarop alleszins geen goed antwoord. En dat is des te belangrijker voor een groene partij op een ogenblik dat overduidelijk wordt hoe de ecologische crisis aanscherpt. De *World Overshoot Day* - de dag van het jaar waarop de wereldbevolking alle beschikbare natuurlijke hulpbronnen verbruikt heeft die de natuur in één jaar tijd kan vernieuwen - valt ieder jaar vroeger; dit jaar reeds op 9 oktober. En voor ons als inwoners van een industrieland is die dag al veel langer voorbij. Hoe gaan we onze *overshoot* terugdringen? Hoe gaan we onze economie vergroenen, d.i. opnieuw binnen de draagkracht van de aarde brengen? Hoe gaan we daartoe onze productie- en consumptiepatronen onderwerpen aan *sufficiëntie*-criteria, d.i. inbedden in een cultuur van het genoeg? Dat zal niet lukken wanneer we de (wereld)bevolking niet kunnen motiveren via een radicale herverdeling van de beschikbare levensmogelijkheden. En dat zal m.i. ook niet kunnen wanneer grote groepen van maatschappelijke participatie uitgesloten blijven, waardoor ressentiment een serieuze hinderpaal blijft voor elke positieve ontwikkeling. Radicaal ecologisch, links en democratisch, dat is de basis voor een duidelijk politiek profiel van een groene partij die een leefbare toekomst als opdracht ziet. Dergelijk duidelijk profiel zou ook de bestaansreden van Groen! als een aparte groene partij in het licht stellen. De geloofwaardigheid op dat vlak gaat voor op het zich presenteren als beleidspartij, want daar hebben de traditionele partijen betere papieren voor in de ogen van de burgerconsument. En wanneer we vandaag vaststellen dat ook de VLD zich wil profileren als de 'progressieve' partij bij uitstek, dan zou Groen! zich best ook niet te veel meer van dat label bedienen, want het is politiek even vaag en weinigzeggend geworden als 'goed bestuur'.

Op 30 juli overleed Murray Bookchin op 85-jarige leeftijd. Hij kan beschouwd worden als één van de grondleggers van de groene beweging. In zijn 'sociale ecologie' verbindt hij het linkse anarchisme met ecologische bekommernissen. Op onze website vind je een necrologie en wat literatuurwijzingen.

www.oikos.be